

ตัวอย่าง

สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับ การประพันธ์ร้อยกรอง

• สุพรรณ ทองคล้าย

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สารานุกรม คำที่เกี่ยวข้อง การประพันธ์ร้อยกรอง

ตัวอย่าง

• สุพรรณ ทองคล้าย

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2561

สารานุกรม คำที่เกี่ยวข้อง

การประพันธ์ร้อยกรอง

บรรณาธิการ: เรณู วิชาศิลป์
ISBN: 978-616-398-277-3
ผู้แต่ง: สุพรรณ ทองคล้าย
เจ้าของและผู้จัดพิมพ์: ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โทรศัพท์: 0 5394 3603-4
โทรสาร: 0 5394 3600
E-mail: cmupress.th@gmail.com
<http://cmupress.cmu.ac.th>

พิมพ์ครั้งแรก: มีนาคม 2561
ราคา: 250 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม:

สุพรรณ ทองคล้าย.

สารานุกรมคำที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์ร้อยกรอง.-- เชียงใหม่ : ศูนย์บริหารงานวิจัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2561.

132 หน้า.

1. กวีนิพนธ์ไทย--สารานุกรม. I. ชื่อเรื่อง.

895.91103

ISBN 978-616-398-277-3

ออกแบบและพิมพ์: วนิดาการพิมพ์

©สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ห้ามลอกเลียนแบบ ทำซ้ำ ดัดแปลง ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้รวมทั้งการจัดเก็บ
ถ่ายทอดไม่ว่ารูปแบบหรือวิธีการใดๆ ด้วยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึกหรือวิธีการอื่นใด
โดยไม่ได้รับอนุญาต

กรณีต้องการสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก กรุณาติดต่อ ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โทรศัพท์: 0 5394 3605 โทรสาร: 0 5394 3600
<http://cmupress.cmu.ac.th>, E-mail: cmupress.th@gmail.com

คำนำบรรณาธิการ

หนังสือ “สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง” เป็นหนังสือที่รองศาสตราจารย์สุพรรณ ทองคล้าย ได้ริเริ่มนำคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรองมารวบรวมไว้ในที่เดียวกันอย่างครบถ้วน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปสำหรับค้นคว้า หาหลักเกณฑ์ในการสร้างสรรค์บทร้อยกรอง

ผู้เขียนให้ความหมายของคำอย่างกะทัดรัด กระชับ เข้าใจง่าย พร้อมกับยกตัวอย่างคำประพันธ์ อันงดงามจากวรรณคดี และวรรณกรรมร่วมสมัยที่โดดเด่น หลากหลาย มาประกอบคำอธิบาย คำทุกคำ ที่เกี่ยวกับการประพันธ์ทั้งหมด รวมทั้งตัวอย่างที่ผู้เขียนยกมานั้น แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าคำใน ภาษาไทย เมื่อนำมาร้อยเรียงเป็นบทกวี จะเกิดเป็นเสียงดนตรีที่ไพเราะในลีลาที่แตกต่างกันไป ตามประเภทของฉันทลักษณ์

ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นคู่มือสำหรับเยาวชนผู้สนใจการเขียนกวีนิพนธ์ เพื่อทำให้งานการกวีศึกษาคึกคักขึ้น

ตัวอย่าง

เรณู วิชาศิลป์
มีนาคม 2561

คำชี้แจง

หนังสือสารานุกรมนี้ มีเจตนานำเสนอเฉพาะคำที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง หรือบทกวีเท่านั้น ไม่คัมรวมถึงร้อยแก้วด้วย ทั้งนี้เพราะคำนึงถึงเอกภาพของหนังสือเป็นสิ่งสำคัญ

ในการนำเสนอคำต่างๆ นั้นใคร่ขอชี้แจงดังนี้

1. คำส่วนมากเป็นคำที่ใช้กันในวงการประพันธ์ หรือในตำราฉันท์ลักษณะไทย มีเพียงบางคำที่นำมาจากภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเมื่อเห็นว่า จะเสริมให้มีความเป็นสากลได้ แต่คำดังกล่าวนี้ได้พยายามใช้ให้ตรงกับที่ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติเป็นภาษาไทยไว้ และจะระบุไว้ในตอนท้ายของคำนั้น เช่น คำว่า *การอ้างถึงนี้* ตรงกับภาษาอังกฤษว่า *Allusion*

2. ตัวอย่างที่คัดสรรมาประกอบคำนั้นๆ มีทั้งมาจากวรรณคดีสมัยก่อน และจากผลงานของกวีร่วมสมัย ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มที่สืบทอดกันมา หากไม่ก็เพื่อให้เห็นความคลี่คลายของการใช้คำคำนั้น

3. ตัวอย่างอาจมีความสั้น-ยาวแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม หรือเหตุผลในการอธิบายถึงคำคำนั้น

4. ตัวอย่างที่เป็นคำคำเดียวกันอาจเขียนต่างกัน เหตุด้วยยึดตามฉบับพิมพ์ของหนังสือเรื่องนั้นๆ เป็นหลัก

5. มีความจำเป็นที่ผู้ใช้หนังสือนี้ต้องทราบฉันท์หลักของคำประพันธ์ไทยทั้งหมด เพราะคำต่างๆ ในหนังสือนี้แตกยอดออกมาจากคำประพันธ์หลักอีกทอด มีทั้งคำที่เป็นส่วนสำคัญ และส่วนประกอบของการแต่งร้อยกรอง บางคำที่มีรายละเอียดเฉพาะมาก เช่น กลบท และ กลอักษร เป็นต้น ก็ไม่อาจลงลึกได้ จำเป็นที่ผู้ใช้หนังสือนี้ต้องไปศึกษาจากตำราฉันท์หลัก หรือตำราว่าด้วยกลบท กลอักษร อีกต่อหนึ่ง นอกจากนั้น เวลากล่าวถึงคำคำนั้นปรากฏในคำประพันธ์ต่างๆ อย่างไร จะไม่มีการแสดงแผนผังของคำประพันธ์ต่างๆ อีก ด้วยเหตุดังนั้น หนังสือนี้จึงควรใช้ควบคู่กับตำราฉันท์หลัก หรือตำราว่าด้วยคำประพันธ์ทั่วไป

หวังว่า หนังสือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในด้านคำประพันธ์ร้อยกรองไทย หรือผู้ใฝ่รู้อื่นๆ นอกจากจะเป็นพื้นความรู้แล้ว ยังพบได้ว่า คำประพันธ์ร้อยกรองไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะ และเอกลักษณ์นั้นผูกพันกับธรรมชาติของภาษาไทยอย่างเห็นได้ชัด คำต่างๆ ในหนังสือนี้จึงแสดงถึงภูมิปัญญาจากรากฐานทางภาษาของชาติ และบางคำก็ล่วงไปสู่ความเป็นสากลอย่างน่าสนใจอีกด้วย

สุพรรณ ทองคล้าย

เชองดอยสุเทพ

มีนาคม 2561

สารบัญ

คำนำบรรณาธิการ	i
คำชี้แจง	ii
สารบัญ	iii
กระตู้	2
กลบท	12
กลวิธีนำเสนอ	14
กลอักษร	20
กวี	22
กวีนิพนธ์	25
กวียานุโลม	26
กวีวิจารณ์	29
การประติตติความ	30
การเล่นคำ	35
การอ้างถึง	42
เข้าลิลิต	45
คณะ	47
คำ	48
คำขึ้นต้น คำลงท้าย	51
คำครุ	58
คำตาย	59
คำโท คำโทโทษ	61
คำเป็น	64
คำลหุ	65
คำเลียนเสียงธรรมชาติ	67
คำสร้อย	70
คำสุภาพ	73
คำเอก คำเอกโทษ	75
โคลงแบบ	78
โคลงสุภาพชาติรี	81

- สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง
สุพวรรณ กองคล้าย

สารบัญ

โคลงสุภาพลิลิต	82
ฉันทลักษณ์	85
บท	86
บาท	87
บาทบูรณ์	88
ภาพพจน์	90
ยติภังค์	92
ลีลา	95
วรรค	97
โวหาร	99
ศ เข้าลิลิต	105
สัมผัส	108
สัมผัสนอก	109
สัมผัสใน	111
สัมผัสสระ	114
สัมผัสอักษร	115
เสียงคำปลายวรรค, เสียงวรรณยุกต์	117
บรรณานุกรม	119
ดรชนีค้นเรื่อง	124

สารานุกรม

คำที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์ร้อยกรอง

- สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง
สุพรรณ ทองคล้อย

กระทุ้

ข้อความ คำ หรือพยางค์ที่ตั้งเป็นเค้า วางไว้ส่วนหน้าของต้นบาท หรือต้นวรรคของคำประพันธ์นั้นๆ เพื่อให้แต่งขยายความ โดยจะขยายความให้ชัดเจน ให้กว้างขวางลึกซึ้ง ให้ตรงกันข้ามกับกระทุ้ หรือให้ตลกขบขัน อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ตามแต่ธรรมชาติของกระทุ้และบุคลิกทางการแต่งของกวีนั้นๆ เวลาแต่งขยายความให้เว้นวรรคเพื่อที่กระทุ้จะได้เรียงเด่นเห็นได้ถนัด

ปกติแล้ว กระทุ้นิยมแต่งกับโคลงสี่สุภาพ จึงเรียกโคลงในลักษณะนั้นว่า โคลงกระทุ้ ถ้านับตามจำนวนคำที่วางอยู่หน้าบาทจะมีตั้งแต่กระทุ้ 1 คำ ถึงกระทุ้ 4 คำ คำ หรือพยางค์ที่เป็นกระทุ้ต่างๆ นั้น มีทั้งที่มีความหมายและไม่มีความหมาย

กระทุ้แบ่งได้เป็น

1. กระทุ้แฝง เป็นกระทุ้เล่น เพราะมีคำที่แตกต่างไปจากปกติ บางคำหรือบางพยางค์มีความหมาย ขณะที่บางคำหรือบางพยางค์ก็ไม่มี ความหมาย กระทุ้ดังกล่าวจึงเป็นกระทุ้ที่ทำท่ายให้แต่งขยายความ ให้ได้ความหมายขึ้นมา นับแต่โบราณมา มีทั้งหมด 5 ชุด คือ 1) ทะ ส้ม ปุ่ม ปู 2) ท สุ่ม ตุ 3) อุ สา นา ร 4) โก วา ปา เป็ด และ 5) จก จี้ รี่ ไร

ปัจจุบัน กระทุ้แฝงชุดนี้ยังมีแต่งกันอยู่

ตัวอย่าง

โก	มลบานสะพรั่งทั้ง	ทศทิศ
วา	น่านพทุธธรรมวิจิตร	แจ่มซึ่ง
ปา	กิลเสเกล้าเล็กพิช	ผยองหยิ่ง ยิ่งแล
เป็ด	ใหม่สมัยน้ำผึ้ง	เพื่อกู้พิภพขวัญ

ปณิธานกวี: อังคาร กัลยาณพงศ์

โก	มูทไสวณานเว้ง	จักรวาล
วา	เรศปรีมคคนานต์	โอบเอื้อ
ปา	ริชาต ณ อุทยาน	ทิพสะพรั่ง นะพ้อ
เป็ด	ม่านนฤมิตเกื้อ	เกียรติฟ้าเกียรติดิน

สร้อยสันติภาพ: ศิวกานท์ ปทุมสูติ

โก	ลาหลอลหม่านไหม้	เหม็นนคร
วา	ตักยวิบัติสอน	สยบสิ้น
ปา	ณกะก็เท่าหอน	กระสันสิ้น
เปิด	นรกกจเปรตปลิ้น	ปลอกปล่อนหลอนผี

สงครามศึกดีสิทธิ์: เซษฐภัทร วิสัยจร

เปิด	ประตุยเลี่ยมย้า	อารยะ
ปา	จากไหนกักขพะ	กระทบบ้าน
วา	รีแห่งสันติชนะ	ไหลหลัง
โก	ละหลนิวเคลียร์คว้าน	สรรพคว้านโลกฐลี

ขวัญใจเจ้า: กานติ ณ ศรีทธา

น่าสังเกตว่า สำนวนสุดท้าย ได้กลับคำตามที่นิยมกันมาทำให้รูปกระตุ้แปลกออกไป

2. กระตุ้ขึ้นเป็นกระตุ้ข้อความ หรือคำคำนั้น ต้องซ้ำกันทั้ง 4 บาท โดยซ้ำกันได้ตั้งแต่
บาทละ 1 คำ ไปจนถึงบาทละ 4 คำ

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

กระตุ้ขึ้น 2 คำ

พระเกียรติ	ไกรศักดิ์แผ้ว	ภูโลพยม
พระเกียรติ	ดับทุกขโหม	นัศถ้วน
พระเกียรติ	ชื่นชวนโสม	นัศทัว
พระเกียรติ	แผ้วผลล้วน	โลกซ้องสรรเสริญ

ลิลิตตำราณพรัตน์: หลวงนรินทรภรณ์และหมื่นมณีนริक्षा

- สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง
สุพรรณ กองคล้าย

กระทุ๋ย่น 4 คำ

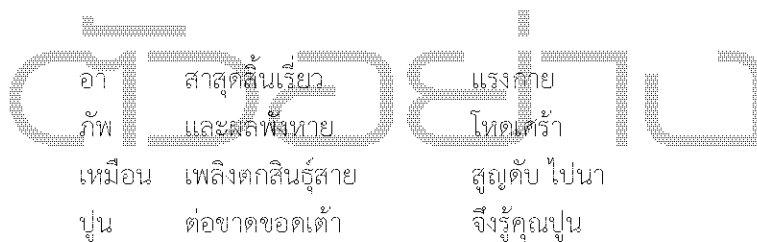
คกงพระยศพระเดช	เจ้า	จอมกรุง
คกงพระยศพระเดช	ผดุง	แหล่งหล้า
คกงพระยศพระเดช	คอง	ครองโลกย์
คกงพระยศพระเดช	หน้า	ยิ่งทั้งแดนไตร

ลิลิตตำรานพรัตน์: หลวงนรินทรภรณ์และหมื่นมณีนริษา

อนึ่ง กระทุ๋ย่น 4 คำเป็นกระทุ๋ที่ปรากฏน้อยกว่ากระทุ๋ย่น 1 คำ หรือ 2 คำ

3. กระทุ๋ความเป็นกระทุ๋ข้อความ หรือคำนั้นๆ ต้องเป็นใจความ เมื่ออ่านเรียงบาทลงมา กระทุ๋นั้น
ต้องมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

ตัวอย่าง

โคลงโลกนิติ: สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

น่าสังเกตว่า กระทุ๋ความนี้ มักมีคำ หรือพยางค์อยู่หน้าบาทแต่ละบาทเพียงคำเดียว หรือ
พยางค์เดียวเป็นส่วนมาก

4. กระทุ๋พันธ์ เป็นกระทุ๋ข้อความ หรือคำนั้นๆ ร้อยสัมผัสกันไว้ นับตั้งแต่ 1 คู่จนถึง 3 คู่ แบ่งได้
เป็น 2 แบบ คือ

4.1 กระพู่พันธ์แบบเนื้อความจบภายในบท

ตัวอย่าง

กระพู่พันธ์ 1 คำ สัมผัส 1 คู่

นีก	น้องนุชนางเนื้อ	นางนวล
สม	สู่สมสุขสรวล	สร้างเศร้า
อม	องค์อวยอวล	โอบแอบ ออกเอย
ยัม	เยาะยียวนเย้า	ยั่วแยมยามยล

วรรณกรรมของกวีเอก ชิต บุรทัต: ชิต บุรทัต

จากตัวอย่าง มีข้อน่าสังเกตว่า นอกจากจะมีสัมผัส 1 คู่ คือ “สม” กับ “อม” แล้ว กวียังได้เล่นเสียงอักษรทั้ง 4 บาทไปตามเสียงอักษรของคำที่เป็นกระพู่ด้วย นั่นคือ บาทที่ 1 เล่นเสียง /น/ บาทที่ 2 เล่นเสียง /ต/ บาทที่ 3 เล่นเสียง /อ/ และบาทที่ 4 เล่นเสียง /ย/

ตัวอย่าง

กระพู่พันธ์ 2 คำ สัมผัส 1 คู่

เพื่อนกิน	สิ้นทรัพย์แล้ว	แขนงหนี
หาง่าย	หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย	ถ้ายแทนชี	วาอาตม์
หายาก	ฝากผีไข้	ยากแท้จักหา

โคลงโลกนิติ: สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

กระพู่พันธ์ 3 คำ สัมผัส 3 คู่

ป่าพึงเลื้อ	หมู่ไม้	มากมูล
เรือพึงพาย	พายูร	ยาตรเต้า
นายพึงบ่าว	บริบูรณ์	บริ วารแฮ
เจ้าพึงข้า	คำเช่า	ช่วยสิ้นเสรีงาน

ปฐมมอลา: พระเทพโมฬี

- สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง
สุพรรณ กองคล้าย

4.2 กระพุ่มันแบบเนื้อความสืบเนื่องข้ามบท หมายถึง เนื้อความของกระพุ่มันไม่จบภายในบท
ต้องทอดข้ามไปยังบทต่อไป

ตัวอย่าง

ขอ	เชิญท่านสดับศรีย	เสาวภา สิดแฮ
ให้	ศุขโสมนัสศา	เส้อมร้อน
เปน	เครื่องอ่านกันอา	ดुरเดือด แดพ้อ
ศุข	จิตเพราะเตือนต้อน	จิตเต้าตามเกษม
สิ้น	ส่งเส้อมโศกให้	หรรษา
ทุก	สิ่งสมบัติปรา	กฏแพรว
หญิง	อย่างวิสาขา	ประเสริฐนาฏ อนงค์แฮ
ชาย	เช่นโชฎีกแก้ว	เกิดพร้อมไพรบูลย์

ชุมนุมนิพนธ์ของ อ.น.ก.: อ.น.ก.

ปกติแล้ว กระพุ่มันจะแต่งกับโคลงสี่สุภาพ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ก็ปรากฏว่า กระพุ่มัน
สามารถแต่งกับโคลงสี่สุภาพได้ แม้จะมีเป็นจำนวนน้อยกว่า

ตัวอย่าง

โคลงสี่สุภาพ

จง	เกลาจิตเพื่อแจ้ง	โดยตน
รู้	เหตุรู้สิ่งอัน	จิตรู้
เถิด	เพื่อตั้งในหน	อันถูก
ว่า	ชีพมีเพื่อกู้	ศักดิ์ตน
ธรรม	คือตามแต่แล้ว	โดยธรรม
ชาติ	ภพเป็นเพียงผล	ประจักษ์ใกล้
เป็น	คนหากมีศดำ	ในจิต
กวี	ภพจักแจ้งได้	ไปมี

ทะเล ป่าภู และเพิงพัก: พนม นันทพฤษ

จากตัวอย่างโคลงสี่ชั้นวิธีมาลี เป็นการใช้กระทุ้แบบกระทุ้ความ

โคลงสี่ชั้นบาทกฤษณ

บทที่ 1 เพื่อน	มีค่ายิ่งแก้ว	ประกายแสง
กิน	ร่วมอุดมทัศนทาย	ทุกซีกล้ำ
หา	ทั่วเถิดยามแสวง	หวังจะ
ง่าย	ดูจบกกกล้วย, ย้า	อย่าหวัง
บทที่ 2 เพื่อน	เหยียบบ่าเยอะแล้	หลากเห็น
ตาย	จากความผันผิง	ไผ่สู้
หา	ทั่วเถิดมีเป็น	ปกติ
ยาก	ที่หลีกร้างรู้	หลาบสูญ
บทที่ 3 เพื่อนมาก	เพิ่มสติให้	หัวสมอง
มีทรัพย์	ล้ำค่าปูน	ไปได้
เพื่อนอุป	ยังอุปผอง	สัมผัส
มีโชค	ขึ้นใช้	เชื่อมฐาน
บทที่ 4 เพื่อนโยก	มีหัดข้าง	เกี่ยวแขน
เพื่อนแย	มียืนกราน	แกร่งด้วย
เพื่อนแท้	ร่วมทุกซีกแสน	สาหัส
เพื่อนเที่ยง	หากสิ้นม้วย	ไม่หลงลืมหลง
บทที่ 5 เพื่อนเบี่ยงบ่าย	ขัดแจ้ง	จงประจักษ์
ยอมเชือดมิตร	มันคง	ขาดสิ้น
เพื่อนเบือนบิด	ทั้งศักดิ์	ศรีมนุชย์
ยอมเชือดเพื่อน	ให้คืน	ดับโดย
บทที่ 6 เพื่อนถูกเผา	เชื้อจุด	จ่อเกลอ
เราถูกผลาญ	ถึงเอย	โอดสะอื่น
พาลคือพวก	พิษเรอ	ผายล่อ
ปลวกแทะไม้	ขึ้นขึ้น	ฉ่าตน

- สารานุกรมคำที่เกี่ยวกับการประพันธ์ร้อยกรอง
สุพรรณ ทองคล้าย

บทที่ 7 ขวัญหนีดีฝ่อ	คว้าง	ขวัญหาย
คำพ่อล่อแม่	คน	คตเคี้ยว
คำริตริตรอง	หมาย	มุงคบ
ดกล่องปล่องขึ้น	เกี้ยว	เกี้ยวแขน-หักแขน
บทที่ 8 เต่าใหญ่ไข่กลับ	หึ่ง	ยัดถือ
ตรหลบอบอวล	แสน	สุดกลั่น
ครวญคร่ำรำไห้	หรือ	ปิดเรื่อง
อกใหม่ใส่แห้ง	อัน-	อัดเสมอ

กำสรวลโกสินทร์: คมทวน คั่นชนู

จากตัวอย่างโคลงสี่ด้นบาทกฤษณ มีข้อน่าสังเกตว่ากวีใช้กระพุ่มันทั้ง 2 แบบ คือ แบบเนื้อความจบภายในบท ดังบทที่ 7 และ 8 ส่วนอีกแบบ คือ แบบเนื้อความสืบเนื่องข้ามบท ดังบทที่ 1 ถึง 6 และน่าสังเกตอีกเช่นกันว่า กวีพยายามให้คำที่เป็นกระพุ่มันผสมผสานกันทั้งภายในบทและข้ามบทเป็นทอดๆ ไป

ส่วนเนื้อความของกระพุ่มัน มีทั้งที่นำมาจากภาษาิตำนาน และที่กวีคิดขึ้นเอง ซึ่งอย่างหลังนี้มีเป็นจำนวนมากกว่า 2 อย่างแรก

แม้จะทุกจะนิยมแต่งกับโคลงแต่ปรากฏว่าในสมัยหลังๆ กระพุ่มันสามารถใช้กับคำประพันธ์อื่นก็ได้ คือ

ใช้กับกาพย์ห่อโคลง

ตัวอย่าง

ชี้	โคควายคชม้า	มุงฐาน ควรเทอญ
ข้าง	ใหญ่ชี้ใช้การ	ใหญ่คล้าย
ไล่	สัตว์วิ่งเร็วพรวน	ใช้ควบ ม้าพ่อ
จับตักแตน	ตัวจ้อย	ชี้ข้างชี้แว่น

ชี้	สัตว์ให้สมฐาน	ข้าง	ใช้การใหญ่ตามแผน
ไล่	สัตว์ควบอัสวแล่น	จับตักแตน	ข้างควรโฉน

ชุมนุมนิพนธ์ของ อ.น.ก.: อ.น.ก.